

Sprawozdanie z Konferencji Naukowo-Metodycznej „Niepełnosprawność intelektualna: edukacja – terapia – zdrowie”, Słupsk, 3 grudnia 2015 roku

W murach Akademii Pomorskiej w Słupsku 3 grudnia 2015 roku odbyła się Konferencja Naukowo-Metodyczna „Niepełnosprawność intelektualna: edukacja – terapia – zdrowie”. Celem spotkania było przybliżenie codzienności dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz prezentacja doświadczeń zaproszonych specjalistów.

„Współczesna sytuacja osób niepełnosprawnych w społeczeństwie całkowicie wpisuje się w sposób definiowania demokracji i urzeczywistnienia jej fundamentalnych założeń. Mówi się, że powinna gwarantować wolność i przede wszystkim równość mniejszościom w tym niepełnosprawnym”¹. To właśnie tych dwóch wartości oczekuje się w codzienności życia społecznego. Pomaganie ludziom znajdującym się w trudnych sytuacjach powinno być cechą każdej kultury. Czy będzie to pomoc codzienna, profesjonalna czy zinstytucjonalizowana, jest ona miarą stopnia wartości danej kultury. Uznaje się, że u podstaw pomocy leży naturalna skłonność człowieka będąca także podstawowym elementem zachowań prospołecznych – altruizm. Jego treść to działanie związane z potrzebami życiowymi ludzi i służeniem im bezinteresownie². Pamiętać należy, że nie wystarczą wysoki stopień empatii czy dobra wola, ale solidne przygotowanie i wysokie umiejętności w zakresie wspomnianej pomocy.

„Wśród zadań spoczywających na społeczeństwach podkreśla się konieczność usuwania barier, rewidowania norm społecznych, polityki i wzorców kulturowych oraz promowania dostępnego i wspierającego środowiska, tworzenie przyjaznego otoczenia oraz włączania niepełnosprawnych w normalny nurt życia”³.

Konferencja skierowana była do środowiska terapeutów, nauczycieli, specjalistów, rodziców, przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych osób, dla których zdrowie, edukacja i terapia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną są sprawami bardzo ważnymi. Dzień 3 grudnia jest obchodzony jako Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ (w 1992 r.) Organizatorami przedsięwzięcia byli: Instytut Pedagogiki i Pracy Socjalnej Akademii Pomorskiej w Słupsku, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „Dajmy im Radość” w Słupsku.

¹ A. Kryniecka-Piotrak, *Przewyciężanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych jako wyraz prawdziwej demokracji*, „Praca Socjalna” 2016, nr 1, s. 88.

² O. Speck, *Niepełnosprawni w społeczeństwie. Podstawy ortopedagogiki*, Gdańsk 2005, s. 191.

³ C. Barnes, G. Mercer, *Niepełnosprawność*, tłum. P. Morawski, Warszawa 2008, s. 8-9.

W skład Komitetu Naukowego weszli: prof. zw. Irina Surina, prof. zw. Mirosław Patalon, dr hab. Ryszard Kozłowski – prof. AP, dr hab. Agnieszka Zalewska-Meler – prof. AP, dr hab. Marcin S. Wlazło – prof. US, dr Danuta Apanel, dr Grażyna Durka, dr Jolanta Maciąg, dr Ewa Murawska oraz dr Sebastian Artur Zdończyk. Członkami Komitetu Naukowego byli pracownicy naukowo-dydaktyczni Akademii Pomorskiej w Słupsku, a także profesor Uniwersytetu Szczecińskiego. Uroczystego otwarcia dokonał Prorektor ds. Nauki dr hab. prof. nadzw. Tadeusz Sucharski. Obrady pierwszej, teoretycznej części konferencji prowadził dr Sebastian Zdończyk. Po przywitaniu uczestnicy spotkania obejrżeli bardzo wzruszający film w reżyserii Tomasza Kelera i Kamila Wysockiego pt. *Zobacz we mnie człowieka* przedstawiający dwie historie dwóch nastoletnich bohaterów. Jeden wiezie normalne życie nastolatka, drugi codziennie mierzy się ze swoją niepełnosprawnością. Twórcy filmu ukazali dzień z życia obu bohaterów, zwykłe codzienne czynności, radości i smutki, które nabierają nowego znaczenia w kontekście fizycznej ułomności jednego z nich. W zamyśle autorów film ma być przyczynkiem do prowadzenia dyskusji o postrzeganiu środowiska osób niepełnosprawnych przez młodych ludzi. W filmie wystąpili uczniowie słupskich szkół: Łukasz Wismont (wraz z mamą Renatą Wismont), Marek Tupajka i Magdalena Szramowiat. Oficjalna premiera filmu odbyła się podczas Powiatowych Obchodów Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych w Damnicy.

Czy niepełnosprawność to bariera nie do pokonania dla współczesnego nastolatka? Jakie relacje nawiązują osoby w pełni sprawne z ludźmi z niepełnosprawnością? To tylko niektóre z pytań, które stawiają autorzy krótkometrażowego filmu *Zobacz we mnie człowieka*. Moim zdaniem filmy krótkometrażowe sprawdzają się rewelacyjnie, kiedy liczy się prostota przekazu i fabuły. *Zobacz we mnie człowieka* to bardzo ciekawa, wzruszająca i dobrze zrobiona krótkometrażówka. Oglądając ten film, trudno nie uronić łzy. I tak się zastanawiam po obejrzeniu filmu, czy zostanie w końcu przełamana blokada w bliższej relacji z osobą niepełnosprawną i w poznawaniu się z nią – musimy przecież pamiętać, że sama wada nie tworzy istoty człowieka, a głębokość wady nie określa jego możliwości. Osoby z niepełnosprawnością łączy jedno – potrzeba zrozumienia i akceptacji. Pamiętajmy o tym!

W ramach części teoretycznej konferencji uczestnicy wysłuchali wykładów prowadzonych przez:

- dr Grażynę Durkę *Stereotypy i uprzedzenia a postrzeganie osób niepełnosprawnych*,
- dr Danutę Apanel *Działalność wydawnicza, edukacyjna i opiekuńcza Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji*,
- dra Sebastiana A. Zdończyka *Zdrowie psychoseksualne osób niepełnosprawnych intelektualnie*,
- dr Ewę Murawską *Warunki kształtowania się tożsamości osób niepełnosprawnych w perspektywie wymagań współczesnego świata a zadania pedagoga specjalnego*,
- mgr Paulinę Trzaskuś *Regulacje prawne stosowane wobec osób niepełnosprawnych*,
- mgr Władysławę Hanuszewicz *Edukacja włączająca a postawy nauczycieli wobec uczniów z niepełnosprawnością – projekt doskonalenia nauczycieli SMOK*,
- mgr Aleksandrę Rynkiewicz *Dzieci z całościowymi zaburzeniami rozwoju – szanse i zagrożenia w terapii i edukacji*,

- mgr mgr Małgorzatę Czerwińską, Iwonę Boruszkowską, Małgorzatę Hajko *Specyfika pracy edukacyjno-terapeutycznej z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych – na przykładzie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. UNICEF w Słupsku,*
- dr Jolantę Maciąg *Dylematy i perspektywy edukacji inkluzyjnej we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka,*
- mgr Klaudię Żelechowską-Durkę *Aktywność fizyczna osób niepełnosprawnych na podstawie projektu „Pozytywnie aktywni” we współpracy ze Stowarzyszeniem na rzecz osób niepełnosprawnych „Wiatraczek”.*

W drugiej części konferencji uczestnicy mogli wybrać spośród pięciu ścieżek tematycznych jedną – indywidualną, dostosowaną do swych oczekiwań. Warsztaty metodyczne prowadzili:

- mgr Agata Andrzejczuk *Terapeutyczne aspekty działań parateatralnych w pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną,*
- mgr Tomasz Dobrowolski *Muzykoterapia w edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną,*
- mgr Mariola Rynkiewicz *Seksualność dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną,*
- mgr Władysława Hanuszewicz *Wzmacnianie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,*
- mgr mgr Bogumiła Godsling, Katarzyna Iwanik-Syrek *Znam, wiem, rozumiem świat autyzmu.*

Uczestnicy konferencji mieli okazję poznać zagadnienia związane z:

- warunkami kształtowania tożsamości we współczesnej rzeczywistości,
- regulacjami prawnymi,
- możliwościami doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie własnych postaw wobec niepełnosprawności,
- postrzeganiem osób niepełnosprawnych,
- kształceniem specjalnym w placówkach specjalistycznych,
- problemami terapeutycznymi przy całościowym zaburzeniu rozwoju dziecka,
- edukacją inkluzyjną.

Ponadto w czasie przerw mogli zapoznać się z osiągnięciami placówki kształcenia specjalnego, oglądając towarzyszącą konferencji wystawę fotograficzną pt. *60 lat tradycji Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marynarza Polskiego w Damnicy.*

Konferencja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem nauczycieli, terapeutów, rodziców i studentów, którzy licznie uczestniczyli zarówno w obradach sesji plenarnej, jak i warsztatach metodycznych. Jak się okazało, było to największe doroczne spotkanie nauczycieli kształcenia specjalnego w regionie – wzięło w nim udział ponad 150 osób z województw pomorskiego i zachodniopomorskiego reprezentujących ponad 80 szkół i placówek oświatowych. Ewaluacja wykazała, że istnieje ogromne zainteresowanie poruszaną tematyką i kontynuacja tego typu spotkań teoretyczno-metodycznych jest wręcz konieczna.

Zamykając obrady, dr Sebastian Zdończyk zachęcił uczestników konferencji do skorzystania z oferty studiów podyplomowych Instytutu Pedagogiki i Pracy Socjalnej, w szczególności przedstawił informacje dotyczące studiów z zakresu *edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną* (dawna nazwa oligofrenopedagogi-

ka). Są one skierowane do nauczycieli i wychowawców oraz absolwentów kierunków z obszaru nauk humanistycznych i społecznych, m.in. pedagogów, psychologów, socjologów, mających przygotowanie pedagogiczne, a nieposiadających kwalifikacji do pracy z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie. Studia trwają dwa semestry i mają charakter kwalifikacyjny. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12.03.2009 roku wyposażają w kwalifikacje uprawniające do prowadzenia zajęć edukacyjnych i edukacyjno-rewalidacyjnych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Dziękując wszystkim za przybycie, dr Zdończyk zaprosił na kolejną konferencję – za rok.

Magdalena Mułyk
Akademia Pomorska
Słupsk
magdalena.mułyk@wp.pl